

DRUŠTVENE VIJESTI I OBAVIJESTI

Inž. Franjo Šatović,
urednik »Agronomskog glasnika«

PRIBLIŽAVA SE 30. GODINA IZLAŽENJA »AGRONOMSKOG GLASNIKA«

Prva agronomska organizacija na području Hrvatske osnovana je 17. II 1924. godine u Zagrebu pod nazivom Udruženje agronoma. Brojila je 35 članova osnivača. U okviru udruženja osnovana je 1929. godine i posebna sekcija sa sjedištem u Ljubljani.

Godine 1926. je u Beogradu obnovljeno Udruženje srpskih agronoma i promijenilo naziv u Udruženje jugoslovenskih agronoma. Krajem 1929. godine počele su pripreme za spajanje tih dvaju udruženja, koja su zajedno brojila 374 člana, od kojih su 122 člana bila učlanjena isključivo u zagrebačkom udruženju, 150 isključivo u beogradskom, a 32 u oba udruženja. Savez Udruženja jugoslovenskih agronoma osnovan je na Kongresu u Zagrebu 23—24. IV 1931. godine.

Međutim, već 1930. godine je počeo izlaziti u Zagrebu »Agronomski glasnik« kao službeno glasilo Saveza umjesto »Gospodarske smotre«, organa zagrebačkog udruženja i »Agronomskog pregleda«, organa beogradskog udruženja. »Agronomski glasnik« je u prvoj godini izašao u više brojeva negoli obadva dotadašnja glasila zajedno kroz čitavo vrijeme otkako su uopće postojala. »Agronomski glasnik« je »poslužio kao najjači faktor u sređenju prilika i unošenju prve kolegijalnosti i staleške svijesti, te jedinstvenosti u akciji«, pisao je 1931. godine prvi predsjednik Saveza udruženja jugoslovenskih agronoma prof. Ivan Ritig.

Prvi urednik je bio dr Stjepan Poštić, a u uredništvu su još bili dr Mihovil Gračanin, dr Albert Ogrizek, inž. Stjepan Jurić, dr Ljudevit Prohaska, prof. Ivan Ritig, dr Aloiz Tavčar i inž. Josip Teržan. Pretplata za 12 brojeva po 40 stranica B-8 formata iznosila je za ustanove, društva i sl. 160 dinara. U prvom broju u veljači 1930. godine urednik dr Poštić je u uvodnoj riječi pisao slijedeće:

»Ovom sveskom počinje izlaziti »Agronomski glasnik« namjesto dosadašnje »Gospodarske smotre« — kao glasila Udruženja agronoma u Zagrebu i »Agronomskog pregleda« — kao glasila Udruženja Jugoslavenskih agronoma u Beogradu. Prema tome je ovaj »Glasnik« nastavak rada započeto i provođenog putem spomenutih glasila.

Pokraj toga ovaj glasnik imat će u sebi i nešto novoga, što se razlikuje od dosadašnjih spomenutih glasila, ne samo po nazivu, nego i po sadržaju. U tome, što treba da jasnije izražava novu situaciju, nove prilike i nove potrebe.

Stručna poljoprivredna literatura od veoma je velikog značenja. Ona vrši raznolike funkcije i odgovara različitim zadacima. Naša se stručna poljoprivredna literatura u prvom redu i najvećoj mjeri obraća našem poljoprivredniku s propagandom i poukom. To čini sa brojnim našim propagandističkim listovima, koji već decenije vrše uspješno ovaj zadatak i u velikoj

ukupnoj nakladi raširuju se u narod. Nivo ovih listova je raznolik. Već prema čitaocima, kojima je list namijenjen. Uglavnom cilj im je pouka i propaganda. Pokraj ovih listova zauzima posebno mjesto »Glasnik Ministarstva poljoprivrede«, koji donosi pretežno originalne naučne članke, recenzije i prikaze stručne literature domaće i inostrane.

I »Gospodarska smotra« i »Agronomski pregled« bili su u veoma bliskoj sličnosti sa »Glasnikom Ministarstva poljoprivrede« po svom dosadašnjem pisanju. Na taj način imali smo zapravo tri lista sličnoga smjera i sadržaja, a nedostajao nam je list — pravo glasilo agronomskih stručnjaka kao što su nedostajale i potpuno naučne revije, koje bi donosile strogo stručne naučne publikacije, i reprezentirale našu nauku prema inozemstvu. Izdavanje potonjih naučnih revija bit će zadaća poljoprivrednih fakulteta, a potreba se već sada osjeća.

Izdavanje »Agronomskog glasnika« dužnost je agronoma.

Potreba takvog lista počela se osjećati istom u novije vrijeme, pa zato nije ni čudo, što ga do sada nismo imali. Agronomska struka u našoj zemlji još je razmjerno mlada. Tek je deset godina kako postoje naši poljoprivredni fakulteti koji su nam dali nekoliko stotina agronomskih stručnjaka. Mnoge se ustanove istom nalaze u stadiju izgrađivanja. Naročito je u velikom dijelu države nova ustanova sreskih poljoprivrednih agronoma. Jednako su u stadiju osnutka različiti naučni i eksperimentalni zavodi, ogleadne stanice, nastavni zavodi itd.

Što se te različite poljoprivredne ustanove više izgrađuju, to se jače osjeća potreba međusobnog poznavanja suradnika, metoda i koordinacije rada, odnosno povezivanje suradnika u jednu radnu zajednicu. Ta potreba koordinacije i suradnje nije tolika ni u jednoj drugoj struci, jer niti jedna druga struka nije toliko mnogostruka i osebujna kao što je agronomska.

Svako pojedino pitanje poljoprivrede može kod nas da se pojavi kao naš osebujan poljoprivredni problem. Svaka bolest bilja, odlika svake pojedine biline, domaće životinje, ustrojstvo i osebujnost poslovanja svakoga pojedinog seljačkog gospodarstva i sl., može da ima u sebi nešto osebujno našega. I zato, tko pristupa našoj poljoprivredi, treba istodobno da tu poljoprivredu uči upoznavati, postavljati dijagnozu nedostataka i da nastoji odstranjivati pogreške. Taj rad je prema tome istraživački, pedagoški i propagatorski.

Svaki pojedinac ne može, dakako, da bude u dovoljnoj mjeri i istraživač i pedagog i propagator. Radi toga se provodi diferencijacija rada. Socijalni agronom je u prvom redu propagator i organizator, eksperimentalni naučni zavodi zajedno s oglednim stanicama su istraživači osebujnosti naših prilika, metoda i ciljeva rada, da bi poslužili kao temelj i izvor za nastavni, propagandistički i stručno-administrativni rad. Nastavni zavodi su pedagoške ustanove za širenje stečenih općih i naših socijalnih naučnih zasada, bilo induktivno-deduktivnom i sl. metodom nauke među buduće agronomske stručnjake, bilo metodom dogmatskoga naučavanja na srednjim, nižim, specijalnim školama i tečajevima među buduće agronomske pomoćnike u radu, kao i praktične poljoprivrednike uopće. Potpuni uspjeh sviju tih funkcija moguć je jedino ako se sva tri ova rada provode koordinirano, povezano i na principu diobe i maksimalnog iskorištavanja i materijalnih sredstava i stručnih intelektualnih snaga.

Radi toga je potrebno da svi agronomski stručnjaci sačinjavaju jednu radnu zajednicu. Potreban je kolektiv, regulator međusobnih odnosa i veza, osnovan na privatnoj slobodnoj inicijativi koji donosi međusobno upoznavanje i koordinaciju rada. Taj kolektiv vrši pokraj ostalih ustanova i stručno agronomsko udruženje sa svim svojim manifestacijama: sastancima, anketama, skupštinama, kongresima i glasilom.

Za razliku od brojnih ostalih struka — ovakvo stručno glasilo udruženja istodobno je u punoj mjeri i staleško, jer je nemoguće precizno razdvojiti stručno-poljoprivredna od agronomski-staleških pitanja. Tako npr. problem organizacije agronomskog rada u narodu istodobno je stručni kao i staleški problem. Problem civilne agronomske prakse istodobno je stručni kao i staleški problem itd.

Samo je pitanje, koji momenat u danom slučaju više prevlađuje, i sa koje tačke gledišta se promatra stanoviti problem.

Ne samo što je svaki stručni ujedno i staleški problem, nego za razliku od ostalih brojnih staleža, interes agronomske struke je redovno u razmjeru i direktnom odnosu prema interesu staleža. Tako npr. materijalno osiguranje agronoma (naročito obzirom na potpunu socijalizaciju — besplatnost agronomske struke), preduvjet je za uspješan rad, a time i unapređenje poljoprivrede. Interes struke je u najviše slučajeva identičan s interesom staleža. Prema tome, »Glasnik« agronomskih udruženja odnosno Saveza razlikuje se od ostalih poljoprivrednih listova i revija, jer ima posve izraziti zadatak.

On treba da vodi računa o svim aktuelnim poljoprivrednim problemima sa gledišta agronomskog stručnjaka, koji taj problem treba da upozna i savladava. Tu dolazi u obzir: bit problema, metoda upoznavanja i njegovo rješavanje, jednako tu dolazi u obzir značaj problema za opću poljoprivredu, specijalan poljoprivredni rajon i za agronomski stalež. Prema tome svaki problem treba da bude osvjetljen i sa općepoljoprivrednog i sa staleško-agronomskog gledišta.

Od 1932. do 1941. »Agronomski glasnik« izlazi u Beogradu.

Urednik je dr Dragomir Čosić, a u redakcionom odboru se nalaze dr Ljudevit Prohaska, inž. Vojislav Đorđević, dr Pavle Vukasović i inž. Milan Krištof, a u 1935. godini su u redakciji inž. Jovo Popović, inž. Aleksandar Ilić, dr Branko Horvat, inž. Josip Teržan i inž. Dragiša Nikolić, a od 11. broja 1935. urednik je inž. Borivoje Atanacković, a u Redakcionom odboru se nalaze inž. Milan Jurković i dr Karlo Šoštarić-Pisačić.

Od 7-8 broja 1936. godine urednik je inž. Dragiša Nikolić a u uredništvu su i novi članovi inž. Kamenko Ćirić, dr Branko Pešić i dr Dušan Rosić.

Od broja 8/9 1937. do broja 3/1941., kada je »Agronomski glasnik« nakon okupacije zemlje prestao izlaziti, urednik je bio inž. Franjo Lukman. Kasnije su u uredništvu i inž. Maksim Goranović i inž. Ljubiša Ilić, te inž. Jovan Rogulić.

U periodu od 1930. do 1941. godine Glasnik je uglavnom donosio 3—6 stručnih članaka i rasprava, a ostalo su bile vijesti o radu Saveza i sekcija, zapisnici sa sjednica i referati.

Radovi su štampani latinicom i ćirilicom prema želji autora.

»Agronomski glasnik« je počeo ponovno izlaziti 1951. godine kao stručno glasilo Društva agronoma NR Hrvatske, osnovanog 21. svibnja 1951. Za predsjednika Društva bio je izabran inž. Nikica Rapajić, a za urednika inž. Stjepan Starčević.

U poruci uredništva rečeno je slijedeće:

»Ovaj časopis ima zadatak da objavljuje i raspravlja sva važnija pitanja iz oblasti poljoprivrede, da obrađuje pitanja socijalističke proizvodnje, kao i ostale probleme koji su u vezi s izvršavanjem zadatka našega Društva.

Časopis će donositi:

Uputstva za rad podružnicama, aktivima i članovima Društva, dopise iz rada podružnica i članova Društva, isticati zaslužne poljoprivredne stručnjake i ostale poljoprivredne radnike na polju njihovog društvenog i stručnog djelovanja.

Članke i rasprave organizaciono-privrednog karaktera: zadružnih organizacija, državnih poljoprivrednih dobara i ostalih poljoprivrednih ustanova. Posebno će se baviti pitanjima organizacija poljoprivredne službe i metodom rada poljoprivrednih stručnjaka na terenu.

Donosit će pregled stručne literature, rezultate naučnog rada fakulteta i naučnih ustanova.

Na taj način časopis će popuniti onu prazninu, koja je dosad u stručnoj poljoprivrednoj literaturi u našoj Republici postojala, te će u tom smislu biti veza između listova »Biljna proizvodnja« i »Stočarstvo«.

Ove zadatke časopis će moći potpuno ostvariti samo ako bude imao punu pomoć i suradnju svakoga člana Društva, a naročito terenskih stručnjaka koji su u vezi s izvođenjem operativnih zadataka.

Uz sudjelovanje i suradnju drugova, ovo naše glasilo će poslužiti kao sredstvo u borbi za izvršenje zadataka na socijalističkom preobražaju naše poljoprivrede«.

Predsjednik Društva je u uvodnoj riječi napisao slijedeće:

»Pokretanjem ovoga lista Izvršni odbor izvršuje jedan važan zaključak, koji je osnivačka skupština našeg Društva donijela. Zadaci, koji su na osnivačkoj skupštini postavljeni, imaju s jedne strane veliko opće značenje i specijalnu važnost za svakog člana Društva. Izvršivanje tih zadataka zavisi u prvom redu o urednosti i zalaganju svakog pojedinog člana, o metodi rada, društvenoj disciplini, pravilnoj i čvrstoj organizaciji, a zatim o potrebnim sredstvima. Jedno od važnih sredstava za izvršenje tih zadataka je ovaj društveni organ.

Članovi našeg Društva su razmješteni po čitavom teritoriju Republike. Organizirano je šest podružnica s većim brojem aktiva. Podržavanje stalne veze s podružnicama, aktivima i članovima, prenošenje uputstava, iskustava stečenih u radu pojedinih podružnica, aktiva i članova, pa obrađivanje aktuelnih problema iz njihova života i rada moguće je samo onda, ako Društvo raspolaže vlastitim organom.

No nije dovoljno samo imati vlastiti društveni organ. Svrha time nije postignuta. Bit će postignuta onda, ako ovaj organ bude zaista efikasno sredstvo za izvršavanje spomenutih zadataka i pravi odraz života i rada

članova Društva, društvene organizacije i naše poljoprivredne problematike. Da bi se to postiglo, dužnost je svakog pojedinog člana, podružnice i aktiva, da se brinu, da svi članovi primaju list i da u njemu surađuju. Naša problematika je bogata i raznovrsna i pruža nam svestrane mogućnosti za obradu bogatog i interesantnog materijala. Suradnja velikog broja ljudi iz dužnosti omogućit će, da se u listu razvije živa, plodna i bogata diskusija o problematici poljoprivredne proizvodnje, poljoprivredne službe i uloge poljoprivrednih stručnjaka u rekonstrukciji poljoprivrede.

Uvjereni smo da ćemo u tome imati uspjeha i da ćemo i na ovaj način korisno poslužiti i zajednici i sami sebi.

Izdavač časopisa je bio Poljoprivredni nakladni zavod. Časopis je izlazio jedanput mjesečno na 40 stranica B-8 formata, a pretplata je iznosila 120 dinara.

Od broja 5/1951. do broja 12/1952. časopis je uređivao inž. Ante Petričić, a u uredništvu su bili: Lešić Vlado, Nikolić inž. Milan, Milohnić inž. Josip, Sečen inž. Branko, Tomić inž. Dragan i Vinček inž. Zdravko.

Od broja 1/1953. do broja 3/1959. časopis je uređivao inž. Bogdan Jugo. Časopis je povećan na 80 stranica mjesečno, a pretplata je iznosila 660 dinara.

U poruci uredništva 1953. godine je napisano slijedeće:

»Ovim brojem »Agronomski glasnik« postaje opći stručni informativni i instruktivni časopis za poljoprivrednu praksu, namijenjen ne samo poljoprivrednim stručnjacima, nego i svim naprednim poljoprivrednim praktičarima. U njemu će se obrađivati svi aktuelni poljoprivredni i drugi problemi, koji su od interesa za našu poljoprivrednu praksu. Cilj je redakcije i svrha časopisa, da poljoprivrednim stručnjacima i naprednim praktičarima, kojima je namijenjen, pruži materijal potreban u njihovoj praksi, koji će im omogućiti da svoje znanje i iskustva, kao i rezultate poljoprivredne i drugih srodnih nauka, primijene u praksi na korist i za unapređenje naše poljoprivrede kao djelatnosti i poljoprivredne proizvodnje.

U »Agronomskom glasniku« će se raspravljati i o najvažnijim teoretskim pitanjima, koja su od općeg interesa, no težište će se postaviti na praktične probleme. Zato će najviše prostora zauzimati članci o problemima praktične naravi, zatim informacije o rezultatima naše nauke (ukoliko dolaze u obzir za primjenu u praksi), rezultati i iskustva iz naše prakse, problemi organizacije poljoprivredne proizvodnje, problemi poljoprivrednog zadrugarstva i socijalističkog preobražaja sela, ekonomski problemi poljoprivrede itd.

Osim iskustava i rezultata postignutih u našoj zemlji »Agronomski glasnik« će donositi vijesti iz drugih zemalja, kao i posebne prikaze poljoprivrede raznih zemalja. Nadalje, donosit će se prikazi iz literature, ukoliko se radi o materijalima vrijednima za nas.

»Agronomski glasnik« će i nadalje služiti kao društveno glasilo, donoseći društvene vijesti i tretirajući društvenu problematiku, ali će u svojoj osnovi imati stručnu fizionomiju, tj. iznositi rezultate stručnoga rada u poljoprivrednoj proizvodnji, kao i sve probleme organizacione i agrarno-ekonomske naravi.

Program ovako proširenog »Agronomskog glasnika« jest, da u stručnoj formi donosi i raspravlja one probleme, koji su aktuelni za našu poljoprivredu; da prenosi rezultate naučno-istraživačkog rada; da prati tekovine poljoprivredne nauke i tehnike iz drugih zemalja; da prenosi sve aktuelne vijesti i iskustva, koja se tiču poljoprivrede, i da donosi vijesti i raspravlja pitanja Društva agronoma«.

Godine 1959. izlaženje časopisa je zapelo. Izdavač časopisa Poljoprivredni nakladni zavod je koristio dotaciju, a nije vodio dovoljno brige o pretplati i drugim prihodima. Izlaženje »Agronomskog glasnika« je došlo u pitanje isto tako kao i drugih poljoprivrednih stručnih i naučnih časopisa (»Biljna proizvodnja«, »Stočarstvo«, »Pčelarstvo«, »Vrtlarstvo«, »Poljoprivredna znanstvena smotra«). Broj pretplatnika i suradnika opao je na minimum

Redovna Skupština Društva agronoma Hrvatske, održana 13. lipnja 1959. godine, zaključila je između ostalog i . . . : »Na području naše Republike trenutno ne izlazi ni jedan stručno-naučni časopis, pa su tako poljoprivredni stručnjaci onemogućeni da prate i iznose iskustva u dinamičnom i složenom radu maksimalnog korištenja zemljišta i socijalističkog organiziranja poljoprivredne proizvodnje.

Najhitniji je zadatak Društva, da osigura izlaženje »Agronomskog glasnika« rješenjem finansijskih teškoća i problema fizionomije lista. U tu svrhu treba formirati prošireni redakcijski odbor s predstavnicima iz svih područnica«.

Novoizabrani upravni odbor Društva s predsjednikom dr Josipom Gotlinom zaključio je na sjednici 6. VII 1959. godine da Društvo od sada izdaje časopis u vlastitoj režiji, a sredstva da se osiguraju pretplatom, oglasima i dotacijom. Imenovan je novi redakcijski odbor u koji su ušli: inž. Pero Dimić, inž. Nenad Mijatović, dr Većeslav Pavlek i inž. Vojo Žegarac, a za glavnog urednika je izabran inž. Franjo Šatović. Radi boljeg rada je izabrana šira redakcija u koju su ušli drugovi iz područnica: inž. Slavko Vlašić iz Bjelovara, inž. Leopold Tandarić iz Karlovca, inž. Ignac Vrban iz Koprivnice, inž. Ivan Pevec iz Kutine, inž. Branko Škarica iz Makarske, inž. Ivan Hengster iz Nove Gradiške, inž. Branko Đurašin iz Slavonske Požege, inž. Milić Bilić iz Sibenika i inž. Dragutin Majstorović iz Vinkovaca. Kao stalni službenik za poslove lekture i korekture namještena je Nada Skozit, student filozofije.

»Agronomski glasnik« je nastavio s izlaženjem jer je zahvaljujući razumijevanju tadašnjeg predsjednika Komisije za selo SSRN Hrvatske druga Branka Karanovića dobivena dotacija a osigurani su i prihodi od oglasa koprivničkih organizacija zalaganjem inž. Ive Kuštraka, člana Upravnog odbora i tadašnjeg predsjednika Zadružnog saveza Koprivnice.

U poruci čitaocima i suradnicima urednik inž. Franjo Šatović je napisao tada slijedeće:

»Organizacija suvremenog tehnološkog procesa proizvodnje traži temeljitu reviziju naše dosadašnje prakse i teorije. Čitav niz pojedinačnih rezultata, domaćih i stranih naučnih dostignuća, treba što brže prenositi u široku praksu. Mnogi proizvodni uspjesi zahtijevaju hitnu stručnu analizu tehnolo-

loškog procesa, radi što brže i šire primjene svih onih rješenja i metoda, koje osiguravaju što veću produktivnost rada, rentabilnost uloženi sredstava i maksimalno iskorištenje proizvodnih kapaciteta.

U svemu tome, stručna poljoprivredna štampa ima neobično važnu ulogu, kao mobilizator svih agronomskih kadrova.

Na žalost, baš u to vrijeme naš dugogodišnji stručni i društveni časopis »Agronomski glasnik« zbog raznih objektivnih, a još više subjektivnih razloga nije redovito izlazio, a ni sadržajem nije zadovoljavao aktuelnim potrebama većine poljoprivrednih stručnjaka, kojima je namijenjen.

Razmatrajući taj problem skupština Društva agronoma Hrvatske je konstatirala da je neophodno osigurati redovito izlaženje »Agronomskog glasnika« s aktuelnom problematikom.

Upravni odbor Društva i Uredništvo poduzeli su niz mjera, da se otklone finansijske poteškoće u uvjerenju, da će svi poljoprivredni stručnjaci suradnjom i pretplatom te ostalim, pomoći tu akciju, kako bi »Agronomski glasnik« postao aktuelni stručni i društveni časopis.

»Agronomski glasnik« će donositi, osim društvene problematike, stručne članke iz svih grana poljoprivredne proizvodnje, koji će obrađivati praktična iskustva u savlađivanju modernog tehnološkog procesa proizvodnje, po kojima se maksimalno iskorištavaju proizvodni kapaciteti tla, sjemena, sadnica, grla stoke itd. u našim proizvodnim uvjetima.

U časopisu će biti zastupljene slijedeće rubrike:

Mjesto i uloga agronoma u socijalističkoj poljoprivredi

Tu će se razmatrati efikasnost djelovanja agronoma u pojedinim područjima djelatnosti, kao naučno-istraživačkoj službi, zadružnim organizacijama, poljoprivrednim dobrima, prehrambenoj industriji, organima vlasti i dr.

Osim toga, tu će se tretirati društveno-političko djelovanje agronoma u organima društvenog upravljanja, sindikalnim organizacijama, klubovima naprednih poljoprivrednika, sekcijama mladih zadrugara, sekcijama žena zadrugarki, školskim zadrugama itd.

Agrarna politika i ekonomika agrara

Ta problematika je neobično važna za uspješno djelovanje agronoma. U toj rubrici će se razmatrati problem mijenjanja ekonomske strukture na selu, odnosi prehrambene industrije i poljoprivrede, a zatim rentabilitet i ekonomika pojedinih grana proizvodnje, problem cijena, troškova, regresa i raznih zakonskih i stimulativnih mjera u poljoprivredi, nagrađivanje po učinku i sl.

Biljna proizvodnja i zaštita

U toj rubrici će se obrađivati najaktuelniji problemi i praktična iskustva u savlađivanju suvremenog tehnološkog procesa proizvodnje ili načelna teoretska razmatranja, koja omogućuju traženje novih praktičnih rješenja.

Najveća pažnja će se posvetiti problemu proizvodnje najvažnijih kultura kao kukuruza, pšenice, šećerne repe, krumpira, krmnog bilja, rajčice, ranog povrća, stolnih i vinskih sorata grožđa, kvalitetnog voća itd. Osim toga razmatrat će se teoretske osnove i praktična iskustva novih metoda proizvodnje, kao združenih usjeva, kontinuiranog korišćenja površina i sl.

Stočarska proizvodnja

Tu će se donositi članci, koji obrađuju probleme najrentabilnije proizvodnje mlijeka, mesa i jaja. Obradivati će se problemi uzgoja i ishrane rasplodne stoke, tova teladi i junadi, tova bekona i brojlera industrijskim načinom proizvodnje.

Primjena tehnike u poljoprivredi

Ovdje će se tretirati problematika najrentabilnije upotrebe mehanizacije u svim fazama proizvodnje, a naročito problem kompleksne mehanizacije pojedinih kultura, kao i prilagođivanja strojeva novim metodama proizvodnje u združenoj sjetvi, kontinuiranom korišćenju površina, primjenjujući najekonomičniji način proizvodnje uz što veću produktivnost rada.

Na rješavanju problema »Agronomskog glasnika« od članova Uredništva se naročito založio dr Većeslav Pavlek, koji je kasnije i preuzeo uređivanje časopisa.

U 1959. godini, kritičnoj za »Agronomski glasnik« izašla su svega 4 sveska sa 304 stranice uređena od 3 urednika (dr Bogdan Jugo, inž. Franjo Šatović i dr Većeslav Pavlek), a učestvovala su 24 autora i to 6 sa fakulteta, 3 iz instituta, 3 iz poljoprivredne službe i proizvođačkih organizacija, 10 iz raznih organizacija i ustanova i 2 izvan Hrvatske.

U usporedbi sa 1958. godinom redovnog izlaženja kada je štampano svega 320 stranica, ovaj rezultat zadovoljava.

U 1960. godini u vlastitom izdanju Društva je urednik dr Većeslav Pavlek uredio 7 svezaka (5 dvobroja i 2 pojedinačna broja) sa 672 stranice od 73 autora, i to 25 sa fakulteta, 19 iz instituta, 3 iz poljoprivredne službe i proizvođačkih organizacija, 23 iz raznih organizacija i ustanova i 3 izvan Hrvatske. Pet autora objavilo je po 2 rada, a 3 autora po 3 ili više radova. Objavljena su 42 prikaza od kojih je 31 napisao dr J. Kovačević (većinom prikazi dizertacija), a ostalih 11 su od 8 drugih autora.

Godine 1961. na osnovu zaključka Izvršnog odbora SPITH-e od 28. XII 1960. Novinsko štamparsko poduzeće »Orbis — Gospodarski list« preuzima izdavanje časopisa, ubiranje pretplate i oglasa, a namješta i dosadašnjeg lektora i korektora, te se čak obavezuje uvesti posebni privredni račun za »Agronomski glasnik« i finansijski pomagati Savez PITH-e. Časopis izlazi u povećanom formatu, a dr Većeslav Pavlek je uredio 8 svezaka (6 pojedinačnih brojeva i 2 trobroja) sa 442 povećane stranice od 83 autora, i to 25 sa fakulteta, 19 iz instituta, 7 iz poljoprivredne službe i proizvođačkih organizacija, 17 iz raznih organizacija i ustanova, 12 izvan Hrvatske i 3 iz inozemstva. Šesnaest autora se pojavilo 2 puta, a 3 autora 3 ili više puta. Kao novost uvedeno je objavljivanje atesta o ispitivanju poljoprivrednih strojeva.

Godine 1962. je poduzeće »Orbis« nastavilo sa izdavanjem »Agronomskog glasnika« u vlastitoj režiji ubirući pretplatu i oglase, a razliku u odnosu na troškove štampanja i otpreme je po svom nahođenju zaračunavalo SPITH-e. Te godine dobivena dotacija u iznosu od 5,300.000 dinara, od čega je 3,820.000 dano poduzeću »Orbis«. Dr Većeslav Pavlek je uredio 7 svezaka (3 pojedinačna broja, 3 dvobroja i 1 trobroj) sa Simpozija o voćarstvu, a jedan svezak materijale Simpozija o zaštiti bilja.

Na Simpoziju o voćarstvu su iznijeti radovi 76 stručnjaka, a među njima nema niti jednog iz poljoprivrednih organizacija i stručnih službi. Materijali Simpozija o zaštiti bilja su obuhvatili radove 72 stručnjaka, ali niti jedan iz poljoprivrednih organizacija Hrvatske, a samo jedan iz poljoprivredne službe.

U ostala 4 sveska 1962. godine nalazi se 41 rad od 38 autora: 15 autora sa Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu, 13 iz naučnih instituta iz Zagreba, 6 iz drugih institucija, svega 2 izvan Hrvatske, 2 iz poljoprivrednih stanica, a niti jedan iz poljoprivredno-proizvođačkih organizacija.

U 1963. godini je poduzeće »Orbis« nastavilo s izdavanjem »Agronomskog glasnika«, a izašlo je 8 svezaka (4 pojedinačna broja i 4 dvobroja) sa 948 stranica. Prva 4 sveska je uredio dr Većeslav Pavlek. U njemu je objavljeno 48 radova od 49 autora i to 18 sa Fakulteta, 16 iz Instituta, 4 iz poljoprivrednih stanica, 9 iz drugih republika, 2 iz inozemstva a niti jedan iz poljoprivredno-proizvođačkih organizacija.

Na I sjednici novoizabranog Upravnog odbora od 27. VI 1963. godine prihvaćena je zahvala urednika dr Većeslava Pavleka i imenovano novo uredništvo (dr Josip Brčić, inž. Zvonko Pečarić, inž. Bogdan Šestan, inž. Kazimir Štiglić), a za glavnog i odgovornog urednika je postavljen inž. Franjo Šatović, dosadašnji član Uredništva. U šire Uredništvo delegiraju stručne sekcije Saveza po jednog svog predstavnika.

Na sjednici Uredništva od 3. VII 1963. zaključeno je slijedeće:

»1) »Agronomski glasnik« je stručni društveni časopis namijenjen svim poljoprivrednim inženjerima i tehničarima Hrvatske. »Glasnik« treba biti koristan i zanimljiv većini agronoma pomažući im u svakodnevnom rješavanju stručnih problema na radnom mjestu. Važnost pojedinih problema najlakše će se vidjeti iz brojnog stanja zaposlenih stručnjaka po pojedinim grupama organizacija i ustanova, a to treba pripremiti za 9. broj »Glasnika«. Tim pregledom treba utvrditi broj stručnjaka u poljoprivrednim organizacijama, zadrugama, stanicama, industriji i trgovini, privrednim komorama, općinama i kotarevima, školama, institutima i Fakultetu.

2) »Agronomski glasnik« mora voditi računa o različitim problemima stručnjaka raznih specijalnosti u raznim organizacijama i u svakom broju donositi bar po jedan rad iz slijedećih rubrika:

- a) ratarstvo i povrtlarstvo,
- b) stočarstvo,
- c) voćarstvo i vinogradarstvo,
- d) mehanizacija,
- e) ekonomika i organizacija.

Osim toga, u svakom broju bi trebalo objavljivati napise o radu komora i poljoprivrednih organizacija, stručne službe, industrije, fakulteta, škola i instituta, društva Saveza i stručnih sekcija, naročito kad je taj rad od šireg značaja. Uz prikaze domaće i strane literature potrebno je i redovito objavljivati rubriku iz strane poljoprivrede.

3) Radovi i članci trebaju biti sažeti i kratki, a najduži od 15 stranica pisani strojem u proredu. Naučne i stručne članke, koji su interesantni za uski krug stručnjaka, u pravilu ne treba objavljivati.

Svaki član Uredništva je zadužen za jednu glavnu rubriku i jednu pomoćnu, a koristi suradnju s predstavnicima stručnih sekcija. Naročitu pažnju treba obratiti radovima suradnika koji se prvi puta javljaju u »Glasniku«. Članci trebaju biti aktuelni i po mogućnosti vezani uz sezonu, i zato »Agronomski glasnik« treba izlaziti svaki mjesec. Pojedini broj može donijeti više radova iz jednog područja, ali ne na štetu minimalne zastupljenosti svih ostalih rubrika. Članci, koje recenzija odbije, mogu se objaviti u rubrici »Za diskusiju« ukoliko pridonose razjašnjavaњу problema«.

U slijedeća 4 sveska »Glasnika« u 1963. godini objavljeno je 55 radova od 52 autora i to: 11 sa fakulteta, 5 s instituta, 19 iz stručnih službi i poljoprivredno-proizvođačkih organizacija, 8 iz raznih organizacija i ustanova, 9 izvan Hrvatske (4 iz Bosne i Hercegovine, 2 iz uže Srbije, 2 iz Kosmeta i 1 iz Vojvodine).

Godine 1964. je zaključen ugovor s poduzećem »Orbis« po unaprijed utvrđenim elementima koštanja i izlaženje »Glasnika« je proteklo uspješno. Inž. Franjo Šatović je s novim Uredništvom uredio 8 svezaka (4 pojedinačna broja 4 dvobroja) sa 914 stranica, a objavljeno je 77 radova od 69 autora i to: 13 s Poljoprivrednog fakulteta Zagreb (Car, Barić, Bedeković, Beštak, Durman, Gotlin, Licul, Mihalić, Pavlek V., Premužić, Šestan, Šikić, Štampar), 7 sa 5 zagrebačkih instituta (Danon, Panjan, Potočanac, Fazinić, Turković, Todorić i Šikić M.), 9 sa instituta izvan Zagreba (Budišić, Bošnjak i Mađarić — Poljoprivredni institut Osijek, Matić — Institut za šećernu repu, Defilipis, Jelaska, Rumora, Tominić i Vlašić — Institut za južne kulture Split), 16 iz stručnih službi i poljoprivrednih organizacija (Banić, Benašić, Bobetić, Drinković, Elezović, Ferega, Frleta, Ivanek, Kurbanović, Momčilo-
vić, Pečarić, Petek, Šatović, Škarica, Šuko i Vukčević), 13 iz raznih institucija i organizacija (Jurko, Krišković — Sekretarijat za poljoprivredu SRH, Štiglić, Stanivuković — Privredna komora SRH, Gjerek »Podravka«, Šrekajsk — »Poljoopskrba«, Žanko — »Vinoprodukt«, Macan — Komora Osijek, Meknić — Veterinarski fakultet, Milatović — Tehnološki fakultet, Zmaić — Savezni zavod za tehničku pomoć Beograd, Gračan — Škola Križevci, Mihletić — Zavod za plan SRH Zagreb; 11 iz drugih republika i to: 4 iz Vojvodine (Jeftić, Lazić S., Lazić M. i Janković), 3 iz Bosne i Hercegovine (Aničić Z., Ančić M. i Markovina), 1 iz uže Srbije (Mirković) i 1 iz Slovenije (Pintar).

U toku 1964. godine dat je sadržaj na svjetskom jeziku kod 19 radova od toga 12 na engleskom, 5 na njemačkom i 2 na francuskom.

Godine 1965. je izdanje »Agronomskog glasnika« preuzeo Savez PITH-e u vlastitoj režiji. Od »Orbisa« je preuzet natrag u zaposlenje dosadašnji lektor, korektor — tehnički urednik, a administracija Saveza je preuzela ubiranje pretplate, oglasa i članarine. S tiskarom u Koprivnici je sklopljen ugovor o štampanju sa unaprijed utvrđenim elementima koštanja. U 1965. godini je uređeno 7 svezaka (5 dvobroja i 2 pojedinačna broja) sa 740 stranica. Objavljeno je 60 radova od 61 autora i to: 13 sa Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu (Car, Čížek, Butorac, Gikić, Gotlin, Jančić, Kovačević J., Kovačević Ž., Maceljki, Pucarić, Ritz, Šestan i Šikić D.), 12 sa 10 naučnih

instituta Hrvatske (Gliha, Botić, Potočanac — Institut za oplemenjivanje i proizvodnju bilja, Fazinić, Mikolčević — Institut za voćarstvo, vinogradarstvo, vinarstvo i vrtlarstvo, Romanović, Regan — Institut za ekonomiku i organizaciju poljoprivrede, Samardžić — Institut za pedologiju i tehnologiju tla, Danon — Institut za zaštitu bilja, Budišić — Poljoprivredni institut Osijek, Jelavić — Institut za južne kulture Split, Morović D. — Oceanografski institut Split, Ružić — Duhanski institut Zagreb, Vojtjehovski — Agrarni institut Zagreb, 15 iz stručnih službi i poljoprivrednih organizacija (Čosić, Bakarić P. Benašić, Bogdanović, Bućan M. Burdjelez, Jagačić, Marjanović, Novak, Pečarić, Petek, Sindelić, Starčević, Šatović i Vrljić), 12 iz raznih institucija i organizacija (Faler — Visoka poljoprivredna škola Osijek, Dekanić — Viša poljoprivredna škola Poreč, Todorić — Viša poljoprivredna škola Križevci, Milatović — Tehnološki fakultet Zagreb, Jurko i Krišković — Sekretarijat za poljoprivredu SRH, Đerek — »Podravka«, Pečkišić — »Kalnik«, Stržić i Dean — »Pliva«, Kurbel — »Radonja« Sisak, Jugović — »Vajda« — Koopexport Zagreb), 2 strana prijevoda (Gervasio — Italija, i Geering — Švicarska), 7 iz drugih republika od toga 4 iz Vojvodine (Camprag, Janković, Kastori, Kosovac), 2 iz uže Srbije (Ocokoljić i Čolić) i 1 iz Makedonije (Nastev).

Za 1965. godinu tražilo je poduzeće »Orbis« oko 17 milijuna dinara za troškove štampanja »Glasnika«. U okviru Saveza su prihodi od pretplate »Glasnika«, oglasa, članarine te dotacije od svega 1.000.000 dinara omogućili uglavnom normalno izlaženje časopisa i pokrili ne samo rashode štampanja već i troškove izdržavanja administracije Saveza od 3 stalna i 1 honorarnog službenika. Bio je realiziran čak izvjestan višak prihoda uglavnom zbog nešto smanjenog obima brojeva, smanjenim troškovima štampanja i zadržavanjem autorskih honorara na nivou od 1964. godine.

Ovaj rad je pokazao da je financiranje izdavanja »Glasnika« i pokrivanje troškova administracije Saveza moguće bez velikih poteškoća, a glavni preduvjet je kvalitet radova, časopisa, široki krug suradnika iz svih organizacija i redovno izlaženje.

U 1966. godini je nastavljeno sa izdavanjem u vlastitoj režiji Saveza. Zahvaljujući suradnji sa Centrom za unapređenje poljoprivredne proizvodnje SR Srbije povećan je broj pretplatnika u Srbiji, a inicijativom predsjednika Saveza povećan je broj pretplatnika među poduzećima iz Hrvatske.

Komisija za štampu i izdavačku djelatnost SPIT Jugoslavije i dr. Mihajlo Krstić u svojoj informaciji iznosi o »Agronomskom glasniku«:

»Časopis je veoma sveobuhvatan, odnosno široka je skala napisa iz raznih oblasti, pa je teško reći da li je to nedostatak ili pozitivna strana časopisa (ipak, pre bi bilo ono prvo). Tehnika uređivanja je dosta dobra, a nivo napisa visok.

Za naučne radove obavezan je rezime na jednom od svjetskih jezika (engleski, njemački, francuski). Ovi radovi preovladaju u časopisu, i to najviše iz oblasti ratarstva i stočarstva.

Ostali prilozi imaju stručno-praktični karakter ili obavještavaju o rezultatima, tehnologiji i organizaciji u pojedinim poljoprivrednim preduzećima.

Najviše se tretiraju pitanja iz ratarstva i stočarstva, a zatim iz voćarstva, zaštite bilja, mehanizacije i ekonomike, dok se iz ostalih grana radovi javljaju povremeno«.

U 1966. godini izdano je 8 svezaka (4 pojedinačna broja i 4 dvobroja) sa 870 stranica od 74 autora i to 23 sa fakulteta, 11 iz instituta, 7 iz stručne službe i proizvođačkih organizacija, 16 iz raznih organizacija i ustanova, 15 izvan Hrvatske, i 3 iz inozemstva.

Pokrenuta je edicija posebna izdanja »Agronomskog glasnika« u kojoj su izdana 2 sveska (Momčilović: »Sabrani radovi« i Štancl: »Ekonomika i zaposlenost seljačkih gospodarstava«), a jedan se nalazi u štampi (Gotlin i suradnici: Suvremena proizvodnja kukuruza).

Prvi svezak posebnih izdanja Momčilović: »Sabrani radovi« (243 stranice) financiran je učešćem Centra za primjenu nauke u poljoprivredi i Jugoslavenskog poljoprivredno-šumarskog centra, a svi pretplatnici »Agronomskog glasnika« su ga dobili u okviru redovne pretplate, te su tako ukupno primili u 1966. godini 1.113 stranica štampanih materijala.

Publikacija dr Branka Štancla: »Ekonomika i zaposlenost seljačkih gospodarstava« (120 stranica) je štampana uz pomoć Instituta za ekonomiku i organizaciju poljoprivrede, a monografija dr Josipa Gotlina: Suvremena proizvodnja kukuruza (oko 650 stranica) štampana je uz pomoć Jugoslavenskog poljoprivredno-šumarskog centra Beograd, Savjeta za naučni rad Hrvatske i poljoprivrednih kombinata Hrvatske.

Osim toga 1966. godine su objavljeni i materijali sa Jugoslavenskog sa-vjetovanja o soji (27 autora, 252 stranice).

Pregled radova objavljenih u »Agronomskom glasniku« prema radnim mjestima autora daju slijedeće tabele:

1. Period 1960—1963. (urednik dr V. Pavlek)

Godina	Fakul- tet	Insti- tuti	Stručne službe i proiz. organ.	Razne usta- nove	Izvan Hrvat- ske	SVEGA
1960.	25	19	3	23	3	73
1961.	25	19	7	17	15	83
1962.	15	13	6	2	2	38
1963.	18	16	4	—	11	49
Ukupno	83	67	20	42	31	243
%	34,2	27,6	8,2	17,3	12,8	100

2. Period 1963—1966. (urednik inž. F. Šatović)

Godina	Fakul- tet	Insti- tuti	Stručne službe i proiz. organ.	Razne usta- nove	Izvan Hrvat- ske	SVEGA
1963.	11	5	19	8	9	52
1964.	13	16	16	13	11	69
1965.	13	12	15	12	9	61
1966.	23	11	7	16	18	75
Ukupno %	60 23,4	44 17,1	57 22,2	49 19,0	47 18,3	257 100

Ovakav sastav autora i objavljenih radova omogućio je proširenje broja pretplatnika pravnih lica i normalno izlaženje, a to sve jače obavezuje Uredništvo i Savez poljoprivrednih inženjera i tehničara Hrvatske da stalno poboljšavaju sadržaj »Glasnika«.